

Jamtli, 19 februari 20165

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss "Ny Museipolitik" (SOU 2015:89) – Ku2015/02515/KL

1. Förslag om införandet av museilag

Sverige har inte haft tradition att ha en lag som reglerar museiområdet. Förslaget om en museilag som samlar alla museer oavsett huvudmannaskap under ett antal principer för ordentlig praxis är ett stort framsteg. Förslaget i betänkandet betonar fram för allt museernas oberoende ställning som kunskapsinstitutioner och kulturaktörer oavsett om de är statliga, regional eller kommunala. Museer ska ha friheten att vara kritiska och vid behov provocerande utan att huvudmän eller andra lägger sig i verksamheten.

Det finns inte inbyggt några sanktionsmöjligheter i förhållande till huvudmän som kan anses kränka ett museums oberoende. Det enklaste vill vara att dra in eller ner på statligt anslag eller liknande. Förmodligen har det inte ansetts realistiskt att genomföra något sådant i nuläget.

Stiftelsen Jamtli rekommenderar förslaget om en museilag utifrån de princip som utredningen föreslår.

2. Förslag om inrättandet av ett Museiverk

Inrättandet av ett museiverk ska förmodligen ses som ett första steg mot att samla de statliga museernas myndighetsarbete som i dag är delad mellan fem statliga museer.

För det första är det positivt att det föreslås att det ska avsättas medel för att den nya myndigheten kan stimulera samarbete mellan statliga museer och andra museer. Det är i grunden bra och det bör hälsas välkommen att man med andra museer menar både regionala och kommunala. Däremot är det mindre bra att det åter igen formuleras som samarbeten i projektform. Det är svårt att få kommuner och regioner eller regionala och lokala museer att ständigt engagera sig i samarbeten som är kortsiktiga. Det är naturligtvis då också omöjligt att få långsiktiga effekter. Ska samarbeten ha riktig effekt i regioner och kommuner bör man satsa på mer långsiktiga samarbeten där man tillsammans gör en kulturpolitisk satsning som har regional utvecklingseffekt – till exempel genom ökad sysselsättning och attraktionskraft.

För det andra är det viktigt att de medel som eventuellt överförs för att administreras av den nya myndigheten inte äventyras i förhållande till redan etablerade verksamheter som är beroende av dessa medel. Som exempel bör här nämnas de anslag som i dag fördelas till lokala aktörer för att bevara och driva rikets försvarshistoriska anläggningar. Risken att glömma bort detta ökar när medlen inte mer förvaltas av en myndighet med försvarshistoria som huvuduppdrag utan i stället ska förvaltas tillsammans med medel för helt andra ändamål.

Stiftelsen Jamtli är positiv till etableringen av en ny museimyndighet och berömmar möjligheten för mer samarbete mellan statliga-, regionala- och kommunala museer. Men vi uttrycker önskan att sådana samarbeten blir långvariga och inte ska förvaltas i kortsiktig projektform. Dessutom vill vi påpeka att en överföring av det försvarshistoriska anslaget inte får till följd att staten glömmar de lokala satsningar som är etablerade och som är beroende av det samma anslag.

3. Sveriges designsamlingar

Nationalmuseum förvaltar statens samlingar inom området form och design. Stiftelsen Jamtli rekommenderar staten att ytterligare samla och stärka ett designuppdrag i Nationalmuseum. Med den expertis som därmed samlas i myndigheten kan fler regionala institutioner få en samlad samarbetspart på området form och design. De regionala institutionerna kan på ett utökat sätt genomföra samarbeten med nationalmuseum och med fokus på forskning, pedagogik, föremål och debatt. Frågor kring offentlig upphandling, långsiktig hållbarhet, näring,

entreprenörskap och demokrati är också bärande i samarbeten kring form och design och utgångspunkten är att nationalmuseum ges ett utökat ansvar med ett omfattande nationellt uppdrag.

Stiftelsen Jamtli samarbetar med Nationalmuseum kring etableringen och senare driften av ett nytt Nationalmuseum Norr. Samarbetsmodellen ären filialverksmhet till modernmuseet i Stockholm.

I ovan nämnda samarbete spelar just form och designinnehållet en stor roll. Det har varit mycket viktigt för Stiftelsen Jamtli att Nationalmuseums form- och designsamlingar ingår i det som nu naturligt kan visas på Nationalmuseum Norr i tillfälliga utställningar. Det har inte minst varit viktigt utifrån de satsningar som Region Jämtland Härjedalen under flera år har gjort för att utveckla designområdet som näring i regionen. Där ser vi stora möjligheter att förstärka dessa investeringar genom inspirerande designutställningar där Jamtlis internationellt uppmärksammade pedagogik kan bidra till intressanta möten.

Sammantaget kommer det vara en stor fördel för regionala utvecklingsmöjligheter här - och i andra regioner med samma intresse - om staten samlar ett designuppdrag i Nationalmuseum.

Stiftelsen Jamtli rekommenderar staten att samla designsamlingar och designansvar på Nationalmuseum.

I övrigt gratulerar vi staten med väl utförd utredning.

Med vänliga hälsningar

Lena Bäckelin
Ordförande

Henrik Zipsane
Landsantikvarie